

ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΝ ΚΑΙ ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

ΥΠΟ ΤΟΥ κ. ΧΡΙΣΤΟΥ Θ. ΠΑΝΑΓΟΥ

Εἰς τὴν σειρὰν τῶν ὁμιλιῶν τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1951—1952 τῆς Ἀνωτ. Σχολῆς Βιομηχανικῶν Σπουδῶν, ἐδόθη ἡ παρούσα, 21ῃ κατὰ σειρὰν, τὴν 9ην Ἀπριλίου 1952. Ὁ ὁμιλητὴς κ. Χρ. Πανάγος, ἐκ τῶν μεγάλων ἐμπόρων τῆς ἀγορᾶς Ἀθηνῶν, εἶναι ἐπίσης γνωστὸς μεταξὺ τῶν ἐπιστημονικῶν κύκλων τῆς χώρας μας ὡς δοκιμώτατος οἰκονομολόγος καὶ ἐμποριολόγος. Αἱ ἐπιστημονικαὶ του ἐργασίαι εἶναι πολυάριθμοι καὶ ἡ πνευματικὴ του δρασίς πολυσχιδής. Τὸ πυκνόν του ἀκροατήριον, τιμῶν τὸν ἐπιστήμονα, κατεχειροκρότησε τὴν ὁμιλίαν ἐπὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ ζωντανοῦ διὰ τὸ ἐμπορικόν μέλλον τῆς Ἑλλάδος θέματος τούτου.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΚΑΙ Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΩΝ

Αἱ πρῶται Ἐνώσεις Ἐμπόρων εἰς τὴν Εὐρώπῃν—Αἱ ἀρχαὶ τοῦ ἐπιμελητηριακοῦ θεσμοῦ—Ρόλος τῶν Ἐμπορικῶν καὶ Βιομηχανικῶν Ἐπιμελητηρίων—Τί εἶναι τὰ Διεθνῆ Ἐμπορικὰ Ἐπιμελητήρια—Αἱ διαφωνίαι καὶ τὰ προβλήματα τῶν βιομηχάνων καὶ ἐμπόρων ἐν Ἑλλάδι—Αἱ κλαδικαὶ ὀργανώσεις τῶν παραγωγικῶν τάξεων—Ἡ ἀντιμετώπισις τῶν διεθνῶν προβλημάτων συναλλαγῆς ὑπὸ τῶν παραγωγικῶν τάξεων—Ἡ πλήθυνσις τῶν διεθνῶν διακυβερνητικῶν καὶ ἰδιωτικῶν ὀργανισμῶν.

1. Αἱ πρῶται Ἐνώσεις Ἐμπόρων εἰς τὴν Εὐρώπῃν

Τὰς πρῶτας Ἐνώσεις Ἐμπόρων ἐπὶ τῆς εὐρωπαϊκῆς ἡπείρου συναντῶμεν εἰς τὴν Ἀρχαίαν Ἑλλάδα, πρὸ 2 500 περίπου ἐτῶν. Οἱ μεγάλῃμποροι, τρα-

προσεφέρθησαν περὶ τὰ 3 ἑκατομμ. δολλάρια, αὐτὴ ἡγήθη νὰ τὰ ἀγοράσῃ ἔναντι σελλινίων μὲ τὴν φράσιν: «τί νὰ τὰ κάμωμεν!»

Ὅπως ὄλοι γνωρίζετε, προπολεμικῶς ἀνεκαλύφθησαν πετρέλαια στὴν Ἀυστρία. Οἱ Γερμανοί, μετὰ τὴν προστάρτησιν τῆς Ἀυστρίας, ἔκαμαν νέας γεωτρήσεις καὶ ἠῤῥησαν τὴν παραγωγὴν. Ἀλλ' αἱ πηγαὶ αὐταὶ εὕρισκονται εἰς τὴν ρωσικὴν ζώνην κατοχῆς καὶ οἱ Ρῶσοι τὰς κατέσχον ὡς δῆθεν γερμανικὴν περιουσίαν. Ἐὰν ἡ Ἀυστρία κατέειχε σήμερον τὰς πετρελαιοπηγὰς τῆς θὰ ἠδύνατο νὰ θεωρηθῆται ὡς τὸ πλουσιώτερον μᾶλλον κράτος τῆς Εὐρώπῆς.

Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ἡ Βιέννη, ὡς κέντρον εἴτε πνευματικῆς ζωῆς, εἴτε διασκεδάσεως, προσελκύει τὸν ξένον ἀσχέτως ἐποχῆς ἔτους. Ἀλλὰ καὶ ἡ διεθνὴς ἔκθεσις τῆς Βιέννης, πού γίνεται δυὸ φορὰς τὸ χρόνον, τὴν ἀνοίξιν καὶ τὸ φθινόπωρον, συγκεντρώνει καὶ τὸν ἔμπορον καὶ τὸ βιομήχανον, στοὺς ὁποίους, ἐκτὸς ἀπὸ τὰς ἐπιδείξεις τῶν τελευταίων ἐκάστοτε προόδων εἰς τὴν παραγωγὴν, παρέχει καὶ ἀφθονὰ τὰ μέσα διασκεδάσεως.

Μὲ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς σιδηροδρομικῆς συγκοινωνίας μέσῳ Γιουγκοσλαβίας, τὸ ταξίδι στὴ Βιέννη γιὰ τοὺς Ἕλληνας ἀπλοποιήθη καὶ ἔγινε καὶ πρὸ ἐφθνή. Ἐστὶ παρέχεται ἡ εὐκολία εἰς τὸν καθένα νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν Ἀυστρίαν, νὰ ἀνανεώσῃ ἐμπορικὰς σχέσεις καὶ γνωριμίας, νὰ γνωρίσῃ τὸν λαόν τῆς καὶ τὸν τρόπον τῆς ζωῆς. Ἀσφαλῶς μόνον ὠφέλειαν θα ἀποκομίσῃ ὁ ἐπισκέπτης. Σὰς δίδεται, λοιπόν, ἡ εὐκαιρία νὰ ἐλέγξετε καὶ πιστοποιήσετε τὰ ὅσα σὰς εἶπα. Εἶμαι εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ καθενὸς γιὰ κάθε πληροφορίαν ἢ βοήθειαν πού θὰ ἐχρειάζετο.

και πολιτικη βαρυντητα. Οι πρωτοι κερδοφοροι εμπορικοι κλαδοι ηταν αι επιχειρησεις θαλασσιων μεταφορων, το εμποριον του κρεατος, των υφασματων και ειδων χρυσοχοτας. Η αποκτηθεσα μεγαλη οικονομικη δυναμις επετρεψεν εις την νεαν ταξιν ν' αποκτηση γαλας, μεγαλας και πολυτελες κατοικιας, και να εισχωρηση, ουτω, εις την ταξιν των ευγενων, της οποιας απετέλεσε τμημα. Την ταξιν των εμπορων ενισχυσαν πολυ και αι ανακαλυψεις των νεων χωρων, μετα των οποιων οι επιχειρηματiai ηρχισαν στενας συναλλαγα, κυριωσ αποικιακων ειδων.

Κατα τας αρχα του 17ου αιωνου συναντωμεν τα πρωτα εμπορικα επιμελητηρια, των οποιων μελη ησαν μονον εμποροι. Αργότερον, υπο τον αυτον τιτλον, τα εμπορικα επιμελητηρια συμπεριελαβον και τουσ ασχολουμενουσ με την ναυτιλιαν, την βιομηχανιαν και τας ασφαλισεισ. Τα πρωτα επιμελητηρια ιδρυθησαν εις την Γαλλιαν, η οποια θεωρεται και η τροφοσ του επιμελητηριακου θεσμου. Εκεινο δμωσ που απεκτησεν ιδιαιτεραν φημην εις την ιστοριαν των επιμελητηριων και εγνωρισεν ημερασ πραγματικησ δοξησ, ειναι το Επιμελητηριον της Μασσαλιασ. Εκ των επιμελητηριων τουτων μετεδοθη εις τασ λοιπασ χωρασ η ιδεα της οργανωσησ των παραγωγικων ταξεων εις επιμελητηρια, την νομοθεσιαν των οποιων ηκολουθησε και η Ελλαδσ. Η αποτελεσματικη διαφυλαξι των οικονομικων συμφεροντων παρα των επιμελητηριακων οργανωσησων και η αποκτησισ επιρροησ επι της κυβερνητικησ εμπορικησ πολιτικησ παρεκίνησαν και τασ λοιπασ παραγωγικασ ταξεισ να οργανωθουσ εις επιμελητηρια. Οι επαγγελματiai, οι βιοτεχναι, οι τεχνικοι, απεκτησαν το επιμελητηριον των. Τελευταίωσ, την λεξιν «επιμελητηριον» χρησιμοποιουν και οργανωσησ με μελη ασκουντα μιασ μονησ κατηγοριασ επαγγελμα, οπωσ ειναι οι ξενοδοχοι με το «Ξενοδοχειακον Επιμελητηριον», η ελευθερα επαγγελαματα, που δεν εχουν ουδεμιαν σχεσιν με τα γνωστα επαγγελαματα του εμπορου, βιομηχανου, βιοτεχνου, κ.λ.π. Εν τοιουτον επιμελητηριον ειναι το «Καλλιτεχνικον».

3. Ρολοσ των Εμπορικων και Βιομηχανικων Επιμελητηριων

Τα επιμελητηρια εν Ελλαδι, οπωσ και εις τασ περισσοτερασ χωρασ της Ευρωπησ, ειναι οργανωσησ διατελουσαι υπο τον ελεγchon του Κρατουσ. Τα επιμελητηρια θεωρουνται συμβουλοι και συμπαρασταται των αρμοδιων κρατικων υπηρεσιων. Η φημη των κυριωσ προηλθεν απο την ικανοτητα της απροσκοπτου αντιπροσωπευσησ των μεγαλων παραγωγικων κλαδων: του εμποριου και της βιομηχανιασ. Η λυσισ των παρουσιαζομενων διαφορων των δυο τουτων τομεων της οικονομικησ ζωησ, του εμποριου και της βιομηχανιασ, μεταξυ των μελων της επιμελητηριακησ οικογενειασ, ανεβιδασε την σημασιαν της γνωμοδοτικησ ικανοτητοσ του θεσμου των εμπορικων επιμελητηριων.

Την μεγαλην σημασιαν της ενιαιασ εκπροσωπησεωσ του εμποριου και της βιομηχανιασ ανετηθηθησαν και αυται ακομη αι χωραι, οπου τα εμπορικα επιμελητηρια ειναι απλαι ιδιωτικαι οργανωσησ, μη υποχρεωτικαι, οπωσ ειναι αι Ηνωμεναι Πολιτειαι, η Αγγλια, ο Καναδασ, κ. α. Τα Ιταλικα μαλιστα εμπορικα επιμελητηρια επροχωρησαν επι πλεον, διоти, εκτοσ του εμποριου και της βιομηχανιασ, συμπεριελαβον και την γεωργιαν. Γινεται δε συζητησισ δια να προστεθουσ και αντιπροσωποι των λοιπων τομεων της οικονομικησ δραστηριοτητοσ, ωστε να ολοκλη-

μωθη ή αντιπροσώπευσις τών παραγωγικών τάξεων εις τὰ ἐμπορικά ἐπιμελητήρια.

4. Τι ἐννοοῦμεν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐμπορικὸν Ἐπιμελητήριον».

Δὲν πρέπει νὰ διαφεύγη ἀπὸ τὴν προσοχήν μας τὸ γεγονός, ὅτι καθιερώθη εἰς πλείστα ξένα ἐπιμελητήρια ὁ τίτλος «Ἐμπορικὸν Ἐπιμελητήριον» (Chambre de Commerce εἰς τὴν γαλλικὴν καὶ Chamber of Commerce εἰς τὴν ἀγγλικήν), ἐνῶ εἰς τὴν πραγματικότητα πρόκειται περὶ ἐπιμελητηρίων ἐμπορίου καὶ βιομηχανίας. (*) Ζωηρὸν παράδειγμα τῶν ἀνωτέρω εἶναι τὸ Διεθνὲς Ἐμπορικὸν Ἐπιμελητήριον, τὸ ὁποῖον, ἐνῶ εἰς τὴν πραγματικότητα εἶναι ἔνωσις ἐμπόρων, βιομηχάνων, τραπεζιτῶν, ἀσφαλιστῶν, ἐπιχειρήσεων μεταφορᾶς δι' αὐτοκινήτου, ἀέρος καὶ πλοίων καὶ λοιπῶν ἐπιχειρηματικῶν ὀργανώσεων, φέρει τὸν τίτλον «Διεθνὲς Ἐμπορικὸν Ἐπιμελητήριον». Ἐπίσης, δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν τὸ Διεθνὲς Ἐμπορικὸν Ἐπιμελητήριον μὲ κέντρον τὸ Παρίσι, περὶ τοῦ ὁποίου θὰ ὀμιλήσωμεν, μὲ τὰ φέροντα τὸν ἴδιον τίτλον διεθνῆ ἐμπορικὰ ἐπιμελητήρια ἀλλοδαπῆς, τῶν ὁποίων τὰ μέλη εἶναι διαφόρων ἐθνικοτήτων. Σκοπὸς τῶν ἐπιμελητηρίων τούτων εἶναι κυρίως, ἢ ἀπὸ κοινοῦ ἀντιμετώπισις τῶν προβλημάτων ποῦ δημιουργοῦνται ἀπὸ τὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν ξένων ἐμπόρων τῶν διαμενόντων εἰς τὴν χώραν εἰς τὴν ἑκείνη φιλοξενοῦνται καὶ τῆς Κυβερνήσεώς της. Παράδειγμα τούτου ἔχομεν τὰ διεθνῆ ἐμπορικὰ ἐπιμελητήρια ποῦ ἰδρύθησαν εἰς Γιοκοχάμα, Χόγκ-Κόγκ καὶ Λονδῖνον, πρὸς προστασίαν τῶν συμφερόντων τῶν ξένης ὑπηκόουτος ἐμπόρων.

5. Αἱ διαφωνίαι καὶ τὰ προβλήματα τῶν ἐμπόρων καὶ βιομηχάνων ἐν Ἑλλάδι.

Ἡ παραγωγή καὶ ἡ διανομή, οἱ δύο αὐτοὶ μεγάλοι τομῆς τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος, ἀντιπροσωπεύονται εἰς τὰς ἐπιμελητηριακὰς ὀργανώσεις ὑπὸ τῶν βιομηχάνων καὶ τῶν ἐμπόρων. Ποῖα ἀμφισβήτησις δύναται νὰ ὑπάρξῃ, ὅτι ἡ συνεργασία μεταξὺ τῶν δύο τούτων μεγάλων κλάδων τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς καὶ ἡ ἀμοιβαία κατανόησις δύναται νὰ ἔχῃ ἐπωφελεῖ ἀποτελέσματα δι' ἀμφοτέρους; Ὁμοίως καὶ ἡ κοινὴ ἔρευνα τῶν προβλημάτων καὶ ἡ ἀπὸ κοινοῦ ὁδὸς δύναται νὰ ἐξασφαλίσῃ ἀφαντάστως σοβαρὰ πλεονεκτήματα; Τὰ περισσότερα τῶν προβλημάτων τὰ ὁποῖα συνταράσσου τὰς δύο τάξεις, εἶναι προβλήματα κοινά, ὡς τὰ ζητήματα τὰ ὁποῖα προκαλοῦνται ἐκ τῶν οἰκονομικῶν κρίσεων, τῆς πλέον τῶν ὀρίων ἐπεμβάσεως τοῦ κράτους εἰς τὰς συναλλαγὰς, τῆς μειωμένης πιστοδοτήσεως, τῶν καταθλιπτικῶν φορολογιῶν, τοῦ καθορισμοῦ χαμηλῶν τιμῶν, τῆς βελτιώσεως τῆς θέσεως τῶν ἐργαζομένων, κ.λ.π. Μόνον δύο εἶναι τὰ ἀδύνατα σημεῖα τῆς κοινῆς συνεργασίας: Ἡ τάσις τῆς βιομηχανίας πρὸς προστασίαν τῶν ὑπ' αὐτῆς παραγομένων εἰδῶν διὰ τῆς ἐπιβολῆς περιοριστικῶν διατάξεων εἰσαγωγῆς, εἴτε δι' εἰδικῶν φόρων εἴτε δι' ἄλλων δασμολογικῶν ἐπιβαρύνσεων. Ἐπίσης ἡ τάσις τῆς βιομηχανίας εἰς περιόδους ἡλαττωμένης παραγωγῆς νὰ ρυθμίξῃ, κατὰ τὸ δοκοῦν, τὴν διάθεσιν τοῦ ἐμπορεύματος εἰς τὴν κατανάλωσιν, εἴτε μέσφ ἰδικῶν τῆς πρατηρίων, εἴτε μέσφ φίλων ἐμπόρων στενῶς συνδεδεμένων μὲ τὴν διοίκησιν τῆς βιο-

(*) Ἐγένετο κατ' ἐπανάληψιν πρότασις ἐν Γαλλίᾳ ἀλλαγῆς τοῦ τίτλου «Ἐμπορικὸν» διὰ τὸ «Ἐμπορικὸν καὶ Βιομηχανικόν», τελικῶς ὁμως ἐγκατελείφθη μὲ τὴν δικαιολογίαν ὅτι ἡ λέξις «Ἐμπορικὸν» περιλαμβάνει τὴν ἔννοιαν τῆς ἐμπορικῆς πράξεως ἥτις ἐνεργεῖται τόσοσιν ἀπὸ τὸν παραγωγὸν κατὰ τὴν ὥραν τῆς μεταβιβάσεως τῆς κυριότητος ἐνὸς προϊόντος, ὅσον καὶ ἀπὸ τὸν ἔμπορον.

μηχανικής επιχειρήσεως. Αυτά είναι τα βασικά σημεία, επί των οποίων κορυφώνεται ή αντίθεσις μεταξὺ βιομηχανῶν καὶ ἐμπορῶν.

Τὸ πρόβλημα ὅμως ὠξύνθη τελευταίως, ὄχι μόνον λόγῳ τῆς ἐκδηλωθείσης βιομηχανικῆς πολιτικῆς τοῦ Κράτους ὅπως προστατεύσῃ τοὺς ὑπὸ ἀνάπτυξιν νέους βιομηχανικοὺς κλάδους τῆς χώρας, ἀλλὰ καὶ λόγῳ ἐδικῶν προβλημάτων, ποὺ καταπιέξουν κυρίως τὴν ἐμπορικὴν τάξιν μονομερῶς, ὡς εἶναι ἡ ἀνεπαρκὴς χρηματοδότησις τοῦ ἐμπορίου, οἱ περιορισμοὶ τῶν εἰσαγωγῶν τῶν ἐμπορῶν, ἔξ αιτίας τῆς περικοπῆς τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας, ἡ ἐφεκτικὴ στάσις τοῦ Κράτους ἐναντι τῆς μετατροπῆς τῶν γεωργικῶν συνεταιρισμῶν καὶ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς εἰς ἐμπορικοὺς ὀργανισμοὺς (μὲ σκοπὸν τὴν πώλησιν εἰδῶν ἀνηκόντων ἀποκλειστικῶς μέχρι τοῦδε εἰς τὸ ἐμπόριον), ἡ ὑπὸ τοῦ Κράτους ἀνάληψις τῆς εἰσαγωγῆς καὶ τῆς διανομῆς πλείστων εἰδῶν διατροφῆς καὶ βασικῶν εἰδῶν, ἡ ἐπιβολὴ ἐδικῶν φόρων, ὡς εἶναι ὁ τῆς εἰσφορᾶς ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων εἰδῶν τοῦ ἐμπορίου, ἡ ὑποχρεωτικὴ τήρησις βιβλίων εἰς μικρὰς ἐπιχειρήσεις, αἱ πολυδάπανοι καὶ ἀτελείωτοι διατυπώσεις ἐκδόσεως ἀδειῶν, προεξοφλήσεων καὶ μεταφορᾶς ἐμπορευμάτων καὶ, τέλος, λόγῳ τῆς διαμορφωθείσης ἐσφαλμένης ἀντιλήψεως, ὅτι οἱ ἔμποροι δὲν ἀνήκουν εἰς τοὺς παραγωγικοὺς κλάδους ἀπεκλήθησαν, μάλιστα, οὗτοι «παράσιτα», τὸ δὲ ἐπάγγελμά των «παράσιτικόν».

Κατὰ πόσον ὅμως ἡ δυσμενὴς περίοδος ποὺ διέρχεται τὸ ἐμπόριον πρέπει νὰ γίνῃ καὶ ἀφορμὴ τεμαχισμοῦ τοῦ ἐμπορικοῦ καὶ βιομηχανικοῦ ἐπιμελητηρίου εἰς ξεχωριστὰς ὀργανώσεις, εἶναι θέμα τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ μεγάλην προσοχὴν καὶ ἐδικὴν ἔρευναν.

6. Αἱ κλαδικαὶ ὀργανώσεις τῶν παραγωγικῶν τάξεων

Τὰ μέλη τῶν παραγωγικῶν τάξεων συσπειροῦνται εἰς ἐπαγγελματικὰς ομάδας, συλλόγους, ὁμοσπονδίας καὶ λοιπὰς ὀργανώσεις. Ἡ τάσις αὐτὴ τῆς συγκεντρώσεως πολλῶν ὁμοειδῶν ἐπαγγελματιῶν εἰς ἓνα σύλλογον, σκοπὸν ἔχει νὰ κάμῃ γνωστὰ τὰ ἐπιχειρήματα πρὸς βελτίωσιν τῆς τάξεώς των καὶ νὰ ἐπιτύχῃ λύσιν προβλημάτων ποὺ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀντιμετωπιθοῦν μεμονωμένως.

Τὰς ἀνωτέρω ἐνώσεις ἐν Ἑλλάδι δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν εἰς τὰς κάτωθι κατηγορίας.

α) Τὰς ἐλευθέρως τοπικὰς ἐνώσεις, συλλόγους ἢ συνδέσμους μιᾶς κατηγορίας ἐπαγγελματιῶν. Π. χ. Σύλλογος Πτηνοτρόφων Μεγάρων, Σύλλογος Ὑφασματεμπόρων Ἀθηνῶν.

β) Τὰς ἐλευθέρως τοπικὰς ἐνώσεις, συλλόγους ἢ συνδέσμους πολλῶν κατηγοριῶν ἐπαγγελματιῶν. Π. χ. Ἐμπορικὸς Σύλλογος, Σύνδεσμος Βιομηχανῶν.

γ) Τὰς πανελληνίους ὁμοσπονδίας ἐπαγγελματιῶν ἢ πανελληνίους ἐνώσεις πολλῶν κατηγοριῶν ἐπαγγελματιῶν ἢ καὶ μιᾶς τούτων. Π. χ. Πανελλήνιος Σύνδεσμος Ἐξαγωγέων ἢ Πανελλήνιος Ἐνώσις Κλωστοῦφαντουργῶν.

δ) Τὰς ὑποχρεωτικὰς ἐνώσεις ἐμπορῶν, βιομηχανῶν, βιοτεχνῶν, ἐπαγγελματιῶν κατὰ ὄρισμένης περιφέρειας ἢ κατὰ μεγάλας πόλεις.

Ἡ τελευταία κατηγορία ἐνώσεων προστατεύεται ὑπὸ ἐδικῶν νόμων καὶ ἔχει μόνον αὐτὴ τὸ δικαίωμα νὰ φέρῃ τὸν τίτλον «Ἐπιμελητήριον». Εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτὴν ὑπάγονται τὰ κεντρικὰ ἐπιμελητήρια Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, Θεσσα-

είναι τὸ ὄργανον τοῦ ἐπιχειρηματίου εἰς τὰς συζητήσεις ἐπὶ τῶν διεθνῶν οικονομικῶν προβλημάτων ; Τὸ Διεθνὲς Ἐμπορικὸν Ἐπιμελητήριον, διότι τοῦτο εἶναι ἡ προέκτασις τῆς προστασίας τῶν συμφερόντων τοῦ ἐπιχειρηματίου ἔξω τῶν συνόρων τῆς πατρίδος του. Δι' αὐτοῦ δύναται ὁ ἐπιχειρηματίας νὰ ἐκφράσῃ τὴν γνώμην του καὶ νὰ ἔλθῃ ἀκόμη εἰς ἀντίθεσιν μὲ κρατικὴν ἀποστολὴν τῆς ἰδίας χώρας του.

8. Ἡ πλήθυσις τῶν διεθνῶν διακυβερνητικῶν καὶ ἰδιωτικῶν ὀργανισμῶν

Ὡς γνωστόν, τὴν μελέτην τῶν διεθνῶν οικονομικῶν προβλημάτων εἶχεν ἀναλάβει προπολεμικῶς ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν, ὁ μόνος διακυβερνητικὸς ὀργανισμὸς, ὁ ὁποῖος, διὰ τῶν ἀρμοδίων «τμημάτων μελετῶν» του, ἔβλεπε τὴν γενικὴν κατεύθυνσιν καὶ λύσιν εἰς τὰ προκύπτοντα ζητήματα. Τὴν θέσιν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, μετὰ τὸν δεῦτερον παγκόσμιον πόλεμον, κατέλαβον τὰ Ἠνωμένα Ἐθνη καὶ οἱ εἰδικοί ἐπίσημοι ὀργανισμοί. Αἱ πανίσχυροι αὐταὶ διεθνεῖς ὀργανώσεις ἐπροικοδοτήθησαν μὲ πολὺπλοκον διάρθρωσιν, ὥστε νὰ δύνανται νὰ ἐπιλαμβάνωνται οἰουδήποτε κοινωνικοοικονομικοῦ θέματος. Παρὰ ταῦτα, τὸ σύστημα τῶν ἀνωτέρω ἐπισήμων ὀργανισμῶν ἐφάνη ἀνεπαρκὲς εἰς τὴν προοδευτικῶς ἀξανομένην προβολὴν διεθνῶν ζητημάτων. Συνέπεια τοῦτου ἦτο ἡ ἴδρυσις καὶ νέων ὀργανισμῶν μὲ νέας εἰδικότητας εἰς τρόπον ὥστε σήμερον νὰ εὐρισκώμεθα ἐνώπιον τριαύτης καταπληκτικῆς σειρᾶς διεθνῶν ὀργανισμῶν, ὥστε οὔτε ὁ εἰδικώτερος περὶ τὰ διεθνή προβλήματα νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ συλλάβῃ τὸ νόημα τῆς διεθνοῦς οικονομικῆς ὀργανώσεως. Καὶ τοῦτο, διότι μεταξὺ τῶν διεθνῶν ὀργανισμῶν δὲν ὑπάρχουν καθωρισμένα ὅρια ἀρμοδιότητων. Συμβαίνει πολλάκις ἐν καὶ τὸ αὐτὸ θέμα νὰ γίνεται ἀντικείμενον ἐπεξεργασίας διαφόρων διεθνῶν ὀργανισμῶν, ἐπισήμων, ἡμιεπισήμων καὶ ἰδιωτικῶν. Τὴν κατάστασιν δξύνουν καὶ αἱ ἀλλεπάλληλοι ἀλλαγαί, καταργήσεις ἢ συγχωνεύσεις διεθνῶν ὀργανισμῶν καὶ ἡ ἐπέκτασις ἢ ὁ περιορισμὸς τῶν ἀρμοδιοτήτων των. Ἐν σημαντικῶν παράδειγμα τῆς πολυδαίδαλου ὀργανώσεως τῶν ἐπισήμων διεθνῶν ἰδρυμάτων εἶναι οἱ τρεῖς μεγάλοι ὀργανισμοὶ μὲ ἀρμοδιότητα μελέτης τῆς οικονομικῆς πολιτικῆς τῆς Εὐρώπης :

α) Ἡ Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ ΟΗΕ διὰ τὴν Εὐρώπην.

β) Ὁ Ὄργανισμὸς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Συνεργασίας, ὅστις συνεχυεῦθη ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1952 μὲ τὸ NATO, καὶ

γ) Τὸ Συμβούλιον τῆς Εὐρώπης.

Ὅπως ἡ κατανομή τοῦ ἀνθρακος, ἡ ὁποία εἶναι θέμα μελέτης τοῦ Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΟΗΕ καὶ ΟΕΟΣ, δὲν ἠδύνατο ν' ἀνατεθῇ εἰς κανένα ἐκ τῶν δύο τούτων ὀργανισμῶν, καθ' ὅτι ἡ Πολωνία, σοβαρὸς προμηθευτὴς ἀνθρακος, δὲν λαμβάνει μέρος παρὰ εἰς τὴν πρώτην ὀργάνωσιν, ἐνῶ, ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ Σχεδίου Μάρσαλ, ἡ κατανομή ἀνθρακος προσελεύσεως Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἦτο ἀρμοδιότης τοῦ ΟΕΟΣ καὶ σήμερον τοῦ NATO.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι εὐρισκώμεθα εἰς μίαν μεταβατικὴν περίοδον καὶ ὅτι, κατὰ τὴν γνώμην τῶν εἰδικῶν εἰς τὰ διεθνή ζητήματα, συντόμως θὰ ἐπέλθῃ ὁ ἀπαραίτητος συντονισμὸς μεταξὺ τῶν διαφόρων διεθνῶν ἰδρυμάτων. Κατενοήθη πλέον, ὅτι ἡ λύσις τῶν οικονομικῶν προβλημάτων θὰ δοθῇ ἀπὸ τοὺς «εἰδικευμένους» διεθνεῖς ὀργανισμοὺς, περιωρισμένης μὲν ἀρμοδιότητος ἀλλὰ εὐρυτάτης ἐκασότητος. Τὰ μεγάλα διακυβερνητικὰ ἰδρύματα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπεισέλθουν τόσον

εις τὰς λεπτομερείας ἐκάστης κατηγορίας ὅσον οἱ εἰδικευμένοι ὀργανισμοί, τῶν ὁποίων τὸ ἀντικείμενον εἶναι πλέον συγκεκριμένον καὶ ἀπαρτίζονται ἀπὸ ομάδας εἰδικῶν μὲ ἄμεινον ἐνδιαφέρον. Πολλοὶ τῶν ὀργανισμῶν τούτων ἐργάζονται μὲ γο-εἰδικῶν μὲ ἄμεινον ἐνδιαφέρον. Πολλοὶ τῶν ὀργανισμῶν τούτων ἐργάζονται μὲ γο-εἰδικῶν μὲ ἄμεινον ἐνδιαφέρον. Πολλοὶ τῶν ὀργανισμῶν τούτων ἐργάζονται μὲ γο-εἰδικῶν μὲ ἄμεινον ἐνδιαφέρον.

Διὰ τοῦ ἀπλοῦ καὶ πρακτικοῦ αὐτοῦ τρόπου, διὰ τῆς μεθόδου δηλαδὴ τῆς ἀ-μονώσεως ἐκάστου θέματος καὶ τῆς ἀκριβοῦς μελέτης του τῆ συνεργασίᾳ τῶν εἰδι-κῶν ἰδιωτικῶν ὀργανισμῶν, θὰ εὐρεθῆ συντόμως ἡ ὁδὸς πρὸς διεθνή συνεννόησιν, τὴν ὁποίαν τόσον ἐπιθυμοῦν ἔλα τὰ ἔθνη. Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν μάλιστα τῆς Δι-εθνῶς Διασκέψεως Ἐμπορίου καὶ Ἀπασχολήσεως τῆς Ἀβάνας, κατέστη σαφές ὅτι ἡ καλύτερα ὁδὸς διὰ τὴν λύσιν τῶν διεθνῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων εἶναι ἐκείνη ἡ ὁποία ἀρχίζει ἀπὸ τὰ περιορισμένης ἐκτάσεως θέματα. Αὐτῆ, ἴσως, εἶναι καὶ ἡ αἰτία τῆς ἀποτόμου αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐπισήμων ὀργανισμῶν.

Ἡ αὐτὴ ταχύτης πολλαπλασιασμοῦ τῶν διακυβερνητικῶν ὀργανώσεων παρα-τηρεῖται καὶ εἰς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα, ὅπου σειρὰ ἀτελευτήτων διεθνῶν ἐξωκυβε-ρητικῶν ὀργανώσεων δημιουργεῖται συνεχῶς. Ἀπὸ ἑπτακόσιοι ποῦ ἦσαν πρὸ τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου, οἱ ὀργανισμοὶ οὗτοι ὑπερέβησαν σήμερον τὰς δύο χι-λιάδας, ἀναμένεται δὲ ἡ ἔδρασις καὶ ἄλλων.

Ἡ ἔδρασις διεθνῶν ὀργανισμῶν ἐφθασεν εἰς τόσον λεπτὸν σημεῖον ὑποχρεώ-σεων, λόγῳ τῆς εἰδικεύσεως, ὥστε ἡ ἐμφάνισις των πολλακίς νὰ προκαλῆ εἰρωνι-κὰ σχόλια ἢ νὰ θεωρῆται ὑποπτος. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ διεθνεῖς ἰδιωτικοὶ ὀργανισμοὶ προ-καλῶν ὡς δικαιολογητικὸν τῆς ἔδρασεώς των τὸ ὅτι δὲν δύναται νὰ εἰσακουσθῆ ἡ φωνὴ τῶν μέσῳ τῶν κεντρικῶν ὀργανισμῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνήκει ἡ κατηγορία τῶν μεθόδῳ δμῶς αὐτῆ, δηλαδὴ τοῦ τεμαχισμοῦ τῶν ἐπαγγελματικῶν τάξεων τῶν. Ἡ μέθοδος δμῶς αὐτῆ, δὲν φέρει παρὰ κινδύνους, διότι δημιουργεῖ χαώδη εἰς πληθὺν διεθνῶν ὀργανώσεων, δὲν φέρει παρὰ κινδύνους, διότι δημιουργεῖ χαώδη εἰς πληθὺν διεθνῶν ὀργανώσεων, δὲν φέρει παρὰ κινδύνους, διότι δημιουργεῖ χαώδη εἰς πληθὺν διεθνῶν ὀργανώσεων, δὲν φέρει παρὰ κινδύνους, διότι δημιουργεῖ χαώδη εἰς πληθὺν διεθνῶν ὀργανώσεων.

Εἰς τὸν οἰκονομικὸν τομέα, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐνδιαφέρει ἰδιαίτερος, τὸ φαινόμε-νον τῆς διασπάσεως τῶν κεντρικῶν ὀργανισμῶν τῶν παραγωγικῶν τάξεων δὲν ἐνε-φανίσθη μὲ τὴν αὐτὴν ἔντασιν ὅπως εἰς τοὺς ἄλλους τομεῖς. Ἀπόδειξις τούτου εἶναι ὅτι τὸ Διεθνὲς Ἐμπορικὸν Ἐπιμελητήριον εἶναι ὁ μόνος διεθνὴς ὀργανισμὸς ὁ ὁποῖος ἀντιπροσωπεύει ἐπιτυχῶς ἀπὸ 30ετίας τὰ συμφέροντα τῶν ἐπιχειρημα-τικῶν ἔλων τῶν κατηγοριῶν. Τὸ κῦρος τὸ ὁποῖον ἀπέκτησε εἶναι τόσον ἀξιοπρό-σεκτον, ὥστε οἱ «Τάιμς» τοῦ Λονδίνου, εἰς τὸ φύλλον τῆς 26ης Μαΐου 1950, νὰ γράφουν: «Οἱ διεθνεῖς κυβερνητικοὶ ὀργανισμοί, οἱ ἀσχολούμενοι μὲ σωρίαν νὰ ἀνακαταστήσῃ τὸν ἐκτετατὸν οἰκονομικὸν προβλημάτων, βρίθουν εἰς ἔλαττον τὸν κόσμον. Ἀλλὰ ἔ-μπορικῶν καὶ οἰκονομικῶν προβλημάτων, εἶναι ὁ πληρεξούσιος τῶν παραγωγικῶν τάξεων εἰς τὰς διεθνεῖς οἰκονομικὰς συγκεντρώσεις. Τὸ ἀπὸ 30ετίας καὶ πλέον ὀ-φιστάμενον Διεθνὲς Ἐμπορικὸν Ἐπιμελητήριον».

ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΣ

Διεθνής οικονομικός διαφορισμός—Ευρωπαϊκή οικονομία—Δυσκολία προσ-
αρμογής τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν ἀπότομον ἐξέλιξιν ὑπερποντίων χωρῶν—Συνέπειαι
τοῦ παγκοσμίου πολέμου ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου—Ὁ ἀγὼν τῶν
ὑπὸ ἐκβιομηχάνισιν χωρῶν ἐναντι τῶν ἐξειλιγμένων οικονομικῶς χωρῶν.

1. Διεθνής οικονομικός διαφορισμός

Ποτὲ ἄλλοτε, εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος, δὲν συναντῶμεν μεταξὺ
τῶν ἔθνων τὰς ἀτελευτήτους ἀποχρώσεις οικονομικῆς ἐξελίξεως τῆς ἐποχῆς μας.

Ποτὲ ἄλλοτε δὲν ἐξῆσαν συγχρόνως χώραι μὲ τόσον ἔντονον οικονομικὸν
διαφορισμόν. Εἰς τὸν αὐτὸν παράλληλον συναντῶμεν χώρας μὲ ἐξαιρετικῶς ὑψηλὰ
ἀνεπτυγμένον τὸν τεχνικὸν καὶ πνευματικὸν πολιτισμὸν καί, ἀντιθέτως, χώρας μὲ
πρωτόγονον πολιτισμὸν καὶ πρωτόγονα μέσα διαβιώσεως καὶ παραγωγῆς. Καὶ
ἐνῶ ὄρισμένοι χώραι, χάρις εἰς τὰς διαρκῶς βελτιουμένας τεχνολογικὰς συνθήκας,
ἔφθασαν τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον τοῦ λαοῦ των εἰς πρωτοφανῆ ὕψη, τὴν δὲ παραγω-
γὴν των, διὰ τῆς χρησιμοποίησεως ὀρθολογικῶν μεθόδων, εἰς ἐκπληκτικὰ ἐπί-
πεδα, ἄλλαι χώραι, παραμείναναι μὲ τὰς παλαιὰς μεθόδους ἐργασίας εἰς κατὰ-
στασιν πλήρους ὀπισθοδρομικότητος, δὲν κατῴρθωσαν νὰ δώσουν εἰς τὰ πενόμενα
πλήθη τὰ στοιχειώδη μέσα τῆς ζωῆς. Παραστατικῶς εἶκὼν εἶναι τὰ μέσα μετα-
φορᾶς τῶν δύο ἀντιθέτων κόσμων. Αἱ μὲν ἤρχισαν χρησιμοποιοῦσαι διὰ τὰς καθη-
μερινὰς ἀνάγκας μεταφορᾶς τὰ ἀεριοπρωθούμενα ἀεροπλάνα, αἱ ἄλλαι ἐξακολου-
θοῦν νὰ χρησιμοποιοῦν τὰ προπατορικὰ τροχοφόρα τὰ συρόμενα ὑπὸ τετραπόδιων.

Ἡ κολοσιαία αὕτη ἀντίθεσις, ἐν συναρτήσει μὲ τὰ ἄλλα πληθυσμιακὰ προ-
βλήματα τῆς ἐποχῆς μας, γεννᾷ τὰς περισσοτέρας τῶν διεθνῶν οικονομικῶν ἀνα-
ταραχῶν καὶ καθιστᾷ δυσχερῆ καὶ πολὺπλοκον τὸν μηχανισμόν τοῦ διεθνοῦς ἐμπο-
ρίου. Αἱ δυσκολίαι εἰς τὰς διεθνεῖς συναλλαγὰς διευρύνονται ἀπὸ τὰ διάφορα νομι-
σματικὰ συστήματα καὶ τιμὰς συναλλάγματος ποῦ ὑφίστανται εἰς ἐκάστην χώραν.
Αἱ διαφοραὶ αὗται πολλαπλασιάζουσι καὶ δξύνουσι τὰ διεθνή οικονομικὰ προβλή-
ματα καὶ καθιστοῦν δυσχερεῖς τὰς λύσεις των. Ἡ μόνη ὁδὸς ἢ ὅποια θὰ μᾶς
βοηθήσῃ νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν διεθνή συνεννόησιν εἶναι ἡ μελέτη τῶν ἐδικῶν οἰκο-
νομικῶν συνθηκῶν ἐκάστης χώρας, ὡς καὶ ἡ συσχέτισις τούτων μὲ τὰ διεθνή γε-
νικὰ προβλήματα. Τὸ Διεθνὲς Ἐμπορικὸν Ἐπιμελητήριον ἔχει κάμει, ἐπ' αὐτοῦ
τοῦ σημείου, σοβαρὰς προόδους, χάρις εἰς τὰς λειτουργούσας ἐθνικὰς ἐπιτροπὰς εἰς
τὰς κυριωτέρας χώρας τοῦ κόσμου. Οὕτω, εἶναι εἰς θέσιν νὰ τοποθετῇ τὰ ἐξωτε-
ρικὰ οικονομικὰ προβλήματα ἐκάστης χώρας εἰς τὴν ὀρθὴν βάσιν των καὶ νὰ ὑπο-
βοηθῇ τὰς κυβερνήσεις ἢ τοὺς διεθνεῖς οικονομικοὺς ὀργανισμοὺς εἰς τὴν λήψιν δι-
καίων ἀποφάσεων ἐπὶ τῇ βάσει ἐπιστημονικῶν δεδομένων.

Ὁ δεῦτερος παγκόσμιος πόλεμος ἀνέτρεψε τὴν εὐρυθμον ἐξέλιξιν τῶν καθ' ἑκάστα
οἰκονομικῶν, προκαλέσας ἀνισορροπίας μεταξὺ δυνατοτήτων παραγωγῆς καὶ
ἀναγκῶν καταναλώσεως. Ζῶμεν εἰς μίαν περίοδον τάχειας οικονομικῆς ἐξελίξεως,
κυρίως τῶν μεγάλων χωρῶν. Αἱ οικονομικαὶ πρόοδοι ὄρισμένων ὑπερποντίων κρα-
τῶν τῆς τελευταίας 50ετίας ὑπερβαίνουν, εἰς οικονομικὴν ἔκτασιν, τὴν ἐξέλιξιν
πολλῶν 100ετηρίδων τῆς ἱστορίας των. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, ὄρισμένοι χώραι, ὡς

αί Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι, ὁ Καναδάς, κλπ. παρουσιάζουν τὸ ἐξαιρετικὸν φαινόμενον διπλασιασμοῦ σχεδὸν τῆς παραγωγῆς ὠρισμένων πρώτων ὕλων βιομηχανικῶν προϊόντων, καθὼς καὶ σημαντικὴν αὐξησιν παραγωγῆς γεωργικῶν καὶ πτηνοτροφικῶν εἰδῶν. Εἶναι ἡ περίοδος τῶν μεγάλων κρατῶν μὲ προοδευτικῶς αὐξανόμενην τὴν παραγωγὴν των. Ἡ Βόρειος καὶ Νότιος Ἀμερική, ἡ Αὐστραλία καὶ ἡ Νότιον παραγωγὴν των. Ἡ Βόρειος καὶ Νότιος Ἀμερική, ἡ Αὐστραλία καὶ ἡ Νότιος Ἀφρική, μὲ τὰ τεράστια ἀποθέματα καλλιεργησίμων γαιῶν καὶ τὸ πλούσιον ὑπέδαφός των, ἀπορροφοῦν ἀπὸ αἰῶνων τὰ πλέον δραστήρια ἄτομα ἀπὸ τὰ πλεονάζοντα τῶν ἐυρωπαϊκῶν πληθυσμοῦ. Καὶ ναὶ μὲν αἱ μετακινήσεις καὶ ἐπεκτάσεις αὐταὶ τῶν ἐυρωπαϊκῶν πληθυσμῶν ἐδημιούργησαν σοβαρώτατον ἀντίβαρον τῶν πυκνοκατοικημένων περιοχῶν τῆς Ἀσίας, ἐν τούτοις αἱ μετακινήσεις αὐταὶ ἦσαν συγχρόνως καὶ ἀφορμὴ τῆς ζωτικότητος τῆς Εὐρώπης.

2. Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομία

Τὸ μέλλον καὶ ἡ οἰκονομικὴ ἀνεξαρτησία εὐρίσκεται μεταξὺ τῶν χωρῶν τῶν ἔχουσῶν 150 000 000 κατοίκους καὶ 8—10 000 000 τετρ. χιλιομέτρων εὐφόρου γῆς (Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι, Καναδάς, Βραζιλία, Αὐστραλία, Νότιος Ἀφρική). Ἡ Εὐρώπη, διηρημένη, ὡς εἶναι σήμερον, εἰς πολλὰς ἐθνότητας, δὲν ἔχει παρὰ μίαν λύσιν διὰ τὴν ἐπιζήτηση τῆς λαμπρᾶς ἱστορίας της. Τὴν ἔνωσιν ἢ τουλάχιστον τὴν στενὴν συνεργασίαν μεταξὺ τῶν κρατῶν της.

Ἡ συνεργασία αὕτη εἶναι ἡ πλέον σημαίνουσα προϋπόθεσις διὰ μίαν ἰσχυρὰν ἐυρωπαϊκὴν κοινοπολιτείαν. Καὶ ἐάν, ὅπως εἶναι βέβαιον, ἡ Εὐρώπη, παρ' ὅλα ταῦτα, δὲν κατορθώσῃ νὰ ἐπανακτήσῃ τὴν ἄλλοτε ἰσχυρὰν θέσιν της μεταξὺ τῶν ἐθνῶν ὄλου τοῦ κόσμου, θὰ ἔχῃ τουλάχιστον μίαν οἰκονομίαν ἰσορροπημένην, δυναμένην νὰ ἀντεπεξέλθῃ εἰς τὸν συναγωνισμὸν τῶν νέων μεγάλων χωρῶν, ὡς καὶ εἰς τοὺς κινδύνους οἱ ὅποιοι πηγάζουν ἀπὸ τὰς πολιτικὰς ἐπιρροὰς τῶν δλοκλήρωτικῶν κρατῶν.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι, λόγῳ τῶν ἀλλεπαλλήλων πολέμων, ἡ Εὐρώπη δὲν εἶναι πλέον αὐτοδύναμος. Οὕτως εἶναι πλέον τὸ κέντρον ἔαρου τῶν διεθνῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων, ὡς ἄλλοτε. Τοῦτο ἐγένετο σαφέστερον κατὰ τὸν δευτέρον παγκόσμιον πόλεμον, ὁπότε, μετὰ τὴν λῆξιν τῶν ἐχθροπραξιῶν, τὰ μεγάλα ζητήματα τῆς ἀναδιοργανώσεως τοῦ κόσμου δὲν ἀντεμεταπίσθησαν ὑπὸ τῶν νικητῶν μὲ τὸ πρῶτον ἀναδιωκτικὸν ἐθνικὸν ἐπιπέδον, ὅπως ἐγένετο εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου, ἢ ὅπως τῆς Εὐρώπης, ὅπως ἐγένετο εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου, ἢ ὅπως τῆς Εὐρώπης. Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ἀγίου Φραγκίσκου, τὸ 1945, ὡς κέντρου συγκαταστάσεως τῶν Συμμάχων διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, εἶναι συμβολικὴ τῆς νέας ἀντιλήψεως τῶν διεθνῶν προβλημάτων. Ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου εἶχε τὴν ἔδραν τῆς εἰς τὴν Εὐρώπην. Ὁ Ὄργανισμὸς Ἠνωμένων Ἐθνῶν τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου ἔχει τὴν ἔδραν του εἰς τὴν Ἀμερικὴν. «Ἡ γῆ ἠλλαξε πρόσωπον» λέγει ὁ Siegfried, γάλλος ἀκαδημαϊκὸς καὶ γνώστης τῶν μεγάλων προβλημάτων τῶν ἐθνῶν. «Αἱ διδόμεναι λύσεις εἰς τὰ διάφορα προβλήματα δὲν εἶναι πλέον μόνον ἐθνικαί, διότι κανένα κράτος δὲν εἶναι πλέον ἰσχυρὸν διὰ τὴν ἐνεργήσιν μόνον του. Ὁ ὅριζον ἠδρύνθη, ἐγένετο παγκόσμιος. Εἶναι πραγματικὴ ὅτι ἡ οἰκονομία, ἡ πολιτικὴ, ἡ στρατηγικὴ μᾶς ὑποχρεῶνουν ὅπως ἐφεξῆς σκεπτόμεθα καὶ ζῶμεν μόνον διεθνῶς».

3. Δυσκολία προσαρμογής τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν ἀπότομον ἐξέλιξιν ὑπερποντίων χωρῶν.

Αἱ πρώται δεκαετηρίδες τοῦ αἰῶνος μας εἶναι καὶ ἡ ἀπαρχὴ μιᾶς ἐκ δάθρων ἀλλαγῆς τοῦ συστήματος ἀντιμετωπίσεως τῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων τῶν γεωργικῶν χωρῶν ὡς καὶ τῶν ἡμιανεπτυγμένων οἰκονομικῶς περιοχῶν, ὡς ἡ χώρα μας. Αἱ καθυστερημένοι οἰκονομικῶς χώραι παραγωγῆς πρώτων ὑλῶν ἢ γεωργικῶν προϊόντων, πιεζόμεναι ἀπὸ τὴν ἀδήριτον ἀνάγκην λύσεως τῶν δέξων δημογραφικῶν τῶν προβλημάτων, ὡς καὶ ἀπὸ τὴν καθιέρωσιν προγράμματος αὐξήσεως τοῦ βιοτικῆς ἐπιπέδου τῶν ἐργαζομένων, εὐρέθησαν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐφαρμόσῃ προγράμματα ἐκδιομηχανίσεως.

Ἡ ἀλλαγὴ αὕτη εἰς τὴν διάρθρωσιν τῆς παγκοσμίου οἰκονομίας, ὑπὸ κανονικᾶς συνθήκας θὰ ἐλάμβανε χώραν ὁμαλῶς, χωρὶς νὰ προσκαλοῦντο ταραχαὶ εἰς τὰς οἰκονομικὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν χωρῶν, ἀφ' ἐνὸς τῶν ἀγοραστριῶν πρώτων ὑλῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου τῶν καταναλωτριῶν ἐτοιμῶν βιομηχανικῶν προϊόντων. Τὸ κεφάλαιον, διὰ τοποθετήσεως καὶ παραγωγικὰ ἔργα, θὰ μετεφέρετο προοδευτικῶς εἰς χώρας διαθετοῦσας πρώτας ὕλας. Ὁ πρώτος παγκόσμιος πόλεμος, ὅμως, ἀνέτρεψε τὴν ὁμαλὴν αὕτην ἐξέλιξιν τῆς παγκοσμίου οἰκονομίας, προκαλέσας ἐπίσπευσιν τῆς ἐκδιομηχανίσεως πλείστων γεωργικῶν χωρῶν.

Ἐτι περαιτέρω, ἐπέτεινε τὴν οἰκονομικὴν ἐξέλιξιν ὠρισμένων χωρῶν ὁ δεῦτερος παγκόσμιος πόλεμος. Αἱ τοποθετήσεως κεφαλαίων εἰς χώρας μὲ ἀφθόνους πρώτας ὕλας καὶ μακρὰν εὐρισκομένης τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, ἔγιναν μὲ πυρετώδη ταχύτητα. Ἡ ἀλματώδης αὐξήσις τῆς παραγωγικότητος τῶν χωρῶν τούτων εἶναι ἡ μόνη ἀφορμὴ τῆς οἰκονομικῆς ἀνισορροπίας ἡ ὁποία ἐπικρατεῖ εἰς τὸν μεταπολεμικὸν διεθνή ὄριζοντα. Ἡ Εὐρώπη, ἐξερχομένη ἀπὸ ἓνα ἐξαντλητικὸν ἀγῶνα ὑπάρξεως, ἀδυνατεῖ νὰ προσαρμοσθῇ εἰς τὸν ταχὺν ρυθμὸν τῆς ἀποτόμου οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως μεγάλων καὶ πλουσιῶν χωρῶν. Πιστεύεται ὅτι οἱ δύο παγκόσμιοι πόλεμοι ἐπέσπευσαν τὴν οἰκονομικὴν ἐξέλιξιν ὠρισμένων χωρῶν κατὰ 50—100 ἔτη. Ἐξ αὐτοῦ τοῦ γεγονότος, συμπεραίνεται ὅτι ἓνας τρίτος παγκόσμιος πόλεμος, ἐνῶ θὰ ἐξαρθρῶσῃ ἀνεπανορθώτως τὴν εὐρωπαϊκὴν οἰκονομίαν, ἀντιθέτως, θὰ ὠφελήσῃ τὰς νέας χώρας τὰς εὐρισκομένης μακρὰν τῆς Εὐρώπης. Μόνον μία ἰσχυρὰ, ἀπὸ στρατιωτικῆς πλευρᾶς, Εὐρώπη καὶ ἐτοίμη πρὸς πόλεμον, εἶναι δυνατόν νὰ ἀπομακρύνῃ τὸν κίνδυνον μιᾶς συρράξεως μὲ τὰς τόσον καταστρεπτικὰς συνεπείας τῆς.

Τὰ αὐτὰ περίπου, ἐν σχέσει μὲ τὰς δυσκολίας προσαρμογῆς, συνέβησαν καὶ μὲ τὴν χώραν μας. Ἡ Ἑλλάς, εἰς τὸ ἀνοιγμα τῶν διεθνῶν ἀγορῶν μετὰ τὸν δεῦτερον παγκόσμιον πόλεμον, εὐρέθη τελείως ἀπροστοίμαστος. Εἶχε χάσει τοὺς σοβαρωτέρους τῶν παλαιῶν πελατῶν τῆς. Εἰς τὰς τιμὰς τῶν γεωργικῶν προϊόντων εὐρέθη, καὶ ἀκόμη εὐρίσκειται, ὑποχρεωμένη νὰ ἀντιμετωπίζῃ ὡς φοβεροὺς ἀνταγωνιστὰς μεγάλους συμμάχους ἢ γείτονας τῆς, οἱ ὅποιοι, κατὰ τὴν περίοδον τῆς πολεμικῆς τῆς περιπετείας, ἡσχολήθησαν μὲ τὴν ὀργάνωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς γεωργικῆς τῶν παραγωγῆς. Διὰ τὴν ἀγορὰν πρώτων ὑλῶν καὶ τροφίμων ὄφειλε νὰ ἀναζητήσῃ νέας χώρας παραγωγῆς. Ἡ ἀναταραχὴ αὕτη εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον τῆς χώρας μας ἔφερε τοὺς ἀρμοδίους τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν εἰς πραγματικὸν ἀδιέξοδον.

4. Συνέπειαι τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου ἐπὶ τοῦ ἑλλην. ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου

Ἄνεφεράμεν ὅτι ὁ δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος ἐπέτεινε τὰς δυσκολίας εἰς τὰς διεθνεῖς συναλλαγάς, καὶ τοῦτο διότι ἐφηρμόσθησαν ἐντατικῶς παρὰ τῶν κυβερνήσεων διάφορα οἰκονομικοπολιτικὰ μέτρα ἐπὶ τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας καὶ τῶν συναλλαγῶν, ὡς οἱ περιορισμοὶ τοῦ συναλλάγματος, τῆς κινήσεως κεφαλαίων καὶ τῶν ἐμπορευμάτων, αἱ ὑποτιμήσεις νομισμάτων, αἱ εἰδικαὶ φορολογίαι ἐπὶ τῶν ξένων περιουσιῶν καὶ λοιπά. Καὶ ἐνῶ τὸ μεταπολεμικὸν οἰκονομικὸν σύνθημα ἦτο «ἐλευθερία εἰς τὰς συναλλαγάς», ἀντιθέτως, ἐφηρμόζετο ὁ οἰκονομικὸς ἀπομονωτισμὸς τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, ὡς τὸ μόνον μέσον διατηρήσεως ἐσωτερικῆς οἰκονομικῆς ἐρυθμίας.

Εἰδικώτερον, ἐπὶ τοῦ εἰσαγωγικοῦ ἐμπορίου τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, ἐλήφθησαν πολὺπλοκα μέτρα πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἐγχωρίων βιομηχανιῶν καὶ ἀποφυγὴν εἰσαγωγῆς ἀγαθῶν ἱκανοποιούντων πολυτελεῖς ἢ μὴ ἀπαραιτήτους ἀνάγκας, ἐνῶ, ἀντιθέτως, ἄλλα κράτη τῆς ἡπείρου μας, πιεζόμενα ἐκ τῆς ἀνάγκης ἐξευρέσεως ἀνταλλακτικῶν ἀξιών καὶ αὐξήσεως γενικῶς τοῦ σκέλους τῶν πλέον ἐπικερδῶν ἐξαγωγίμων, ὑπεστήριζαν κλάδους ἐπιξεργασίας πολυτελῶν προϊόντων, τῶν ὁποίων ἢ ἐκμετάλλευσις ἀποδίδει, ὡς γνωστὸν, ἠδξήμενα εἰσοδήματα.

Παρουσιάζεται, λοιπόν, τὸ ἐξῆς περίεργον φαινόμενον εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς συναλλαγάς. Αἱ γεωργικοὺ κυρίως χαρακτηρῶς χώραι τῆς Εὐρώπης, ὡς ἡ ἰδικὴ μας, νὰ συναντοῦν ἀνυπερβλήτους δυσκολίας εἰς τὴν τοποθέτησιν τῶν γεωργικῶν προϊόντων εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν ἀγορὰν, δυσκολίας ὀφειλομένης εἰς τὸν συναγωνισμὸν τῶν νέων ὑπερατλαντικῶν, ἐξαιρετικὰ εὐνοουμένων ἐκ τοῦ φυσικοῦ πλούτου των, χωρῶν. Συγχρόνως δέ, νὰ συναντοῦν δυσκολίας καὶ εἰς τὴν εἰσαγωγὴν πρώτων ὑλῶν βιομηχανίας ὡς καὶ εἰδῶν ἀπαραιτήτων διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ ἔργου ἀνασυγκροτήσεως. Αἱ εὐρωπαϊκαὶ χώραι μετὰ τῶν ὁποίων συνδεόμεθα δι' ἐμπορικῶν συμφωνιῶν, ἐπιμένουν, εἰς τὰς ἐκάστοτε ἀτελευτήτους προκαταρκτικὰς συζητήσεις, νὰ συμπεριλάβουν εἰς τοὺς πίνακας τῶν ἐμπορικῶν συμβάσεων κατηγορίας εἰδῶν ἱκανοποιούντων πολυτελεῖς ἀνάγκας καὶ οὐδόλως ἀπραιτήτων διὰ τὴν αὐξήσιν τοῦ παραγωγικοῦ ἐξοπλισμοῦ τῆς χώρας.

Ὅλαι αἱ μεταπολεμικαὶ οἰκονομικαὶ μας σχέσεις μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ, χαρακτηρίζονται ἀπὸ τρεῖς οὐσιώδεις δυσκολίας :

α) Ἄδυναμία τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας νὰ ἐξαγάγῃ εἰς εὐρεῖαν κλίμακα βιομηχανικὰ προϊόντα τὰ ὁποῖα καὶ ἠδξήμενα εἰσοδήματα ἀφήνουν ἀλλὰ καὶ, κυρίως, ἀπορροφοῦν τὰ μεγάλα ἀποθέματα ἐργασίας τὰ ὁποῖα ὑπάρχουν μεταξὺ τοῦ ὑποαπασχολουμένου ἐλληνικοῦ λαοῦ.

β) Ἄδυναμία τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας νὰ ἐξαγάγῃ τὰ γεωργικὰ τῆς προϊόντα εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς ἀγορὰς λόγῳ τοῦ συναγωνισμοῦ τῶν μεγάλων γεωργικῶν χωρῶν ἢ τῶν χωρῶν μικτοῦ οἰκονομικοῦ χαρακτήρος (γεωργοβιομηχανικαὶ χώραι), καὶ

γ) Δυσκολίαι εἰς τὴν εἰσαγωγὴν πρώτων ὑλῶν, ἡμικατεργασμένων προϊόντων ἢ εἰδῶν ἀνασυγκροτήσεως ἀπὸ τὰς εὐρωπαϊκὰς ἢ καὶ ἄλλας χώρας, εἴτε λόγῳ τῶν ἐπιβαλλομένων δυσμενῶν ὄρων παρὰ τῶν πωλητριῶν χωρῶν κατὰ τὴν ὑπογραφήν τῶν διμερῶν συμβάσεων ἀνταλλαγῆς, εἴτε λόγῳ ἐλλείψεως δολλαρίων.

Τί πρέπει νὰ γίνῃ ;

Ἐφ' ὅσον αἱ γινῶμαι τῶν περισσοτέρων οἰκονομολόγων μας καὶ πολιτικῶν συμπέπτον με τὸ ὅτι ἡ Ἑλλάς δύναται νὰ γίνῃ βιώσιμος μόνον διὰ τῆς ἀναπτύξεως ἐγχωρίων παραγωγικῶν κλάδων, δὲν μένει παρὰ ἡ συνέχισις τοῦ ἀγῶνος εἰς τὰς διεθνεῖς οἰκονομικὰς συζητήσεις διὰ νὰ ἀγοράξῃ ἡ Ἑλλάς πρώτας ὕλας ἢ ἡμικατεργασμένα προϊόντα, ἔναντι ἐξαγωγῆς τῶν γεωργικῶν τῆς ἢ καὶ ἀκόμη τῶν νέων τῆς βιομηχανικῶν προϊόντων. Εἰς τὸν οἰκονομικὸν αὐτὸν ἀγῶνα τῆς Ἑλλάδος, ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Διεθνοῦς Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου παίζει σημαντικὸν ρόλον. Εἰς ὅλας τὰς συνεδριάσεις τῶν συμβουλίων καὶ συνεδρίων ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπιτροπὴ, διὰ τῶν μελῶν τῶν ἀντιπροσωπειῶν τῆς, δὲν παύει νὰ κατατοπίζει τοὺς ἀρμοδίους κύκλους τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐπὶ τῶν ἀναγκῶν τοῦ εἰσαγωγικοῦ καὶ ἐξαγωγικοῦ μας ἔμπορίου καὶ νὰ ἐπεμβαλῇ ἀνασταλτικῶς εἰς συζητήσεις ἀποσκοπούσας τὴν διατύπωσιν συμπερασμάτων ἐπιζημιῶν διὰ τὸ ἐξωτερικὸν ἔμποριον τῆς χώρας μας.

5. Ὁ ἀγὼν τῶν ὑπὸ ἐκβιομηχάνισιν χωρῶν ἔναντι τῶν ἐξειληγμένων οἰκονομικῶς χωρῶν

Ἡ χώρα μας, στερουμένη πρώτων ὑλῶν, γεωργικῶν εἰδῶν χαμηλοῦ κόστους καὶ ἐνεργειακῶν μέσων, δυσκόλως θὰ δυνηθῇ νὰ ἀναπτύξῃ ἐξαγωγικὰς ἱκανότητας, ἐφ' ὅσον ἀπὸ κυβερνητικῆς πλευρᾶς δὲν ἐνισχυθοῦν αἱ προσπάθειαι τῆς ἰδιωτικῆς οἰκονομίας πρὸς παραγωγικὰς τοποθετήσεις, διὰ χρηματοδοτήσεων με εὐθὴνὸν τόκον, δι' ἰδρύσεως τεχνικῶν σχολῶν πρὸς βελτίωσιν τῆς ἐργατικῆς ἀποδόσεως καὶ κυρίως διὰ πλαισιώσεως τῶν προσπαθειῶν τούτων διὰ μιᾶς ἐμπορικῆς καὶ βιομηχανικῆς πολιτικῆς μακρᾶς διαρκείας. Αἱ παρατηρούμεναι σήμερον διαρκεῖς ἀλλαγαὶ εἰς τὰς κατευθύνσεις τῶν οἰκονομικῶν προγραμμάτων τῶν κυβερνήσεων, προκαλοῦν διαρκῆ ἀναταραχὴν, με ἀνακοπτικὰ ἐπὶ τῆς οἰκονομίας μας φαινόμενα.

Πολλῶν ἐδόθη εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Δ.Ε.Ε. ἡ εὐκαιρία νὰ μεταπέσσουν μέλη ἐπιτροπῶν ἐξειληγμένων βιομηχανικῶς χωρῶν, ἰσχυρίζομένων ὅτι μόνον διὰ τῆς παραμονῆς τῶν ἡμιανεπτυγμένων οἰκονομικῶς χωρῶν εἰς τὰ καθυστερημένα πλαίσια παραγωγῆς γεωργικῶν προϊόντων ἢ πρώτων ὑλῶν, θὰ ἦδύνατο νὰ ὑπάρξῃ ὀμαλὴ ἀνάπτυξις καὶ διεξαγωγή τοῦ διεθνοῦς ἔμπορίου. Αἱ συζητήσεις αὗται μᾶς ἔδωσαν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀντιληφθῶμεν, κατὰ τὸν πλέον σαφῆ τρόπον, τὸ πνεῦμα τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐξειληγμένων οἰκονομικῶς χωρῶν. Ὁ διαρκῶς ἀδξανόμενος ὄγκος παραγωγῆς βιομηχανικῶν προϊόντων τῶν ἐκβιομηχανιζομένων γεωργικῶν χωρῶν, ὡς καὶ ἡ μείωσις τῶν ἐξαγωγῶν των εἰς πρώτας ὕλας καὶ λοιπὰ προϊόντα ἀπαραίτητα διὰ τὴν τροφοδότησιν τοῦ ἀναπτυσσομένου συνεχῶς βιομηχανικοῦ τομέως, ἔφερον τοὺς οἰκονομικοὺς ἡγέτας πολλῶν ἐξειληγμένων χωρῶν νὰ ἀπαιτοῦν, ἀπροκαλύπτως πλέον, παρὰ τῶν κυβερνήσεών των νὰ ἐμποδίσουν τὴν περαιτέρω ἐκβιομηχάνισιν τῶν γεωργικῶν χωρῶν.

Ἐξαιρετικὰ εὐγλωττον ἄρθρον ἔγραψεν ὁ γάλλος ἀκαδημαϊκὸς A. Siegfried, ὡς πρόλογον ἐνὸς ἐντύπου τῆς μεγάλης Διεθνοῦς Ἐκθέσεως τῆς Λίλλης κατὰ τὸν Μάϊον τοῦ 1951. Καὶ διερωτᾶται ὁ μέγας καθηγητῆς—οἰκονομολόγος, ποῖον θὰ εἶναι τὸ μέλλον τῶν ἐξειληγμένων βιομηχανικῶς χωρῶν, ὅταν αἱ εἰς τὸ στάδιον τῆς ἐκβιομηχάνισεως χώραι φθάσουν εἰς σημεῖον νὰ ἀπορροφῶν τὸ μεγαλύ-

